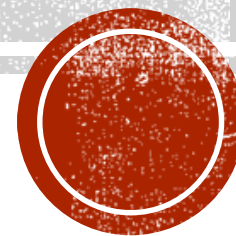

بِه نام خداوند جان و خرد

طرح پژوهشی – سال ۱۳۹۴ – پژوهشکده آمار سرشماری ثبتی مبنا بر اساس سرشماری آدرس محور

ارایه کننده: شیرین جعفری

- علیرضا زاهدیان
- فریاسادات بنی هاشمی
- شیرین جعفری
- عذرا نائینی
- فاطمه ربیعی (روحشان قرین آرامش ابدی)
- محمدرضا یکانی
- مهدی وحدتی
- عباس توسلی
- حمیدرضا رادپی
- اعظم حنیفی

پیشینه طرح

- شروع این طرح با ارایه یک پاور پوینت از طرف دفتر جمعیت توسط اینجانب در سال ۱۳۹۱ (۱۳ سال پیش) در شورای مدیران مرکز آمار ایران آغاز شد و پیشنهاد شد نتایج این طرح در سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵ مد نظر قرار گیرد.
- اما جمع بندی جلسه این بود؛ که کشور این پتانسیل را ندارد و باید پس از سال ۱۳۹۵ برای سرشماری بعدی به آن فکر کرد.
- با این وجود مطالعات مقالات و تحقیقات در این حوزه ادامه پیدا کرد و در نهایت خروجی در بهار سال ۱۳۹۴ (۱۰ سال پیش) در قالب این طرح پژوهشی منتشر شد.

فصول طرح پژوهشی

فصل اول - کلیات

- تعاریف و مفاهیم روش های سرشماری
- ضرورت و اهمیت
- مزایا و معایب استفاده از سرشماری ثبتی مبنا
- معایب:.....(نبود احکام و قوانین توسعه یافته در این خصوص)

فصل سوم-تبیین گام های پیاده سازی سرشماری ثبتی
مبنا و مدل مفهومی

- ثبت مرکزی جمعیت مبتنی بر آدرس

فصل چهارم-مطالعات پایگاه آدرس به عنوان اولین گام
سرشماری ثبتی مبنا

فصل پنجم-روش های خود اظهاری و اینترنتی برای
جمع آوری اطلاعات در سرشماری ها

فصل ششم-آزمایش سرشماری در شهر مجلسی
۱۳۹۳

▪ فصل دوم- مطالعات تطبیقی و بررسی تجربیات سایر
کشورها در خصوص سرشماری ثبتی مبنا

▪ ایتالیا/سنگاپور/ترکیه/اتریش/کویت/سوئد/سوئیس/دانمارک
ک/نروژ/فنلاند/هلند

فصل چهارم – مطالعات پایگاه آدرس به عنوان اولین گام سرشماری ثبتی مبنا

■ مشاوره با مدیر سازمان ثبت احوال استرالیا

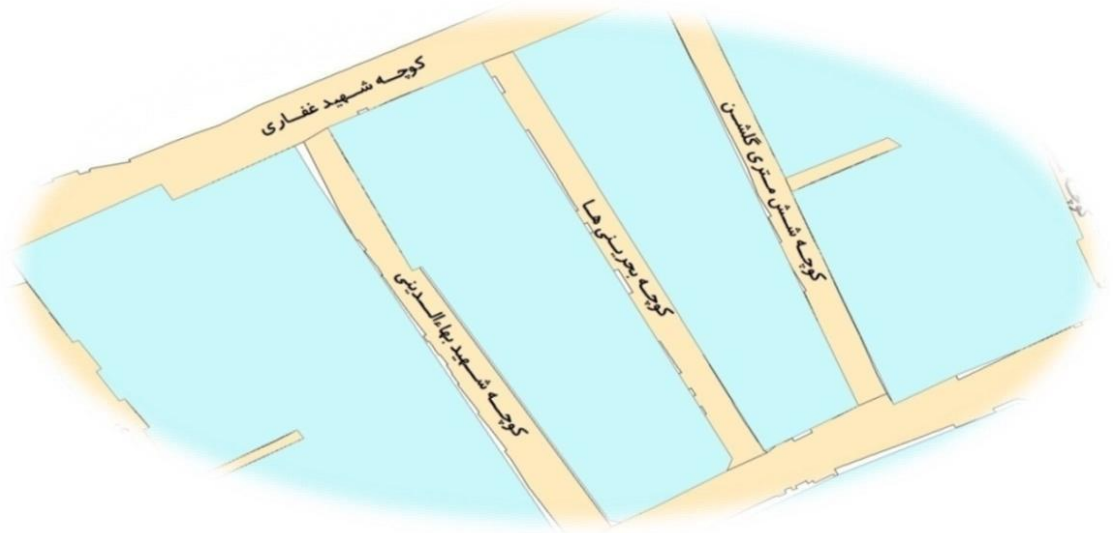
■ مشاوره با شهر دار ملبورن استرالیا که یک مهندس ایرانی بودند.

فصل چهارم - مطالعات پایگاه آدرس به عنوان اولین گام سرشماری ثبتی مبنا

■ اقدامات مهم برای حرکت به سمت آدرس محوری:

(۱) تهیه نقشه های پارسلی بجای بلوکی

فصل چهارم – مطالعات پایگاه آدرس به عنوان اولین گام سرشماری ثبتی مبنا

۲) تخصیص کد ده رقمی پستی به هر یک از پارسل ها و تعیین کاربری مکان

۳) تشکیل بانک آدرس برای سراسر کشور

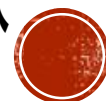
۴) احصاء اطلاعات خانوار

۵) به هنگام سازی چارچوب آدرس ها توسط شهر داری ها (شورای شهر)، اداره پست، سازمان نقشه برداری در دوره های زمانی یکساله و ارایه فایل به مرکز آمار ایران

۶) وضع قوانین جدید برای جابجایی خانوار از جمله جریمه نقدی و یا عدم امکان استفاده از خدمات دولت

۷) تبلیغات و جلب اعتماد

۸) محرمانگی

فصل چهارم - مطالعات پایگاه آدرس به عنوان اولین گام سرشماری ثبتی مبنا

قانون ملی آمار لازم است تمام قوانین و احکام دائمی را شامل شود به

نحوی که همه دستگاه ها ملزم به رعایت آن باشند (به عنوان نمونه

قانون آمارهای ملی همه کشورهای اروپایی توسط اتحادیه اروپا)

فایل آدرس پایه امریکا

- فایل آدرس پایه امریکا (Master Address File) از سال ۱۹۹۰ شکل گرفت و در اختیار دفتر سرشمار امریکا قرار دارد. این فایل به سیستم مرجع و کد گذاری شده یکپارچه جغرافیایی (*TIGER*) متصل است و شامل آدرس جغرافیایی، آدرس مکان، کد پستی، کاربری و تاریخچه بهنگام سازی آدرس و کاربری.
- پس از سرشماری سال ۲۰۰۰ فایل آدرس پایه هر سال بهنگام شد. فرمانداری‌ها مسئولیت آن را بعهده گرفتند. از طرفی هر یک از آمارگیری‌ها که انجام می‌شد اطلاعات بهنگام شده آدرس را به فایل پایه آدرس منتقل می‌کردند مانند طرح جاری جمعیت / طرح سلامت و طرح بودجه خانوار.

پایگاه آدرس ملی ترکیه

■ سال ۲۰۰۶ اداره آمار ترکیه موظف شد دو منبع داده ای تهیه کند . سیستم ثبت جمعیت مبتنی بر آدرس (Address Based Population Registration System) و پایگاه آدرس ملی (National Address Database). یک فعالیت ۵ مرحله‌ای شروع شد و استانداری‌ها، شهرداری ها و مقامات محلی عهده‌دار کارها شدند.

■ همه خیابانها و کوچه‌ها و مکان ها ابتدا شماره‌گذاری شدند. عملیات میدانی صرفا با هدف ثبت جمعیت متصل به آدرس ها آغاز شد. پس از عملیات کنترل و پردازش داده‌ها، به‌هنگام سازی در دستور قرار گرفت و اطلاعات در سال ۲۰۰۹ منتشر شد.

■ از سال ۲۰۱۱ مقرر شد مابقی متغیرها از جمله تحصیلات و مهاجرت و ... به این بانک اضافه گردد.

آدرس هاس ثبتی در سرشماری انگلستان

■ آدرس ثبتی (Census Address Register) مبنای سرشماری ۲۰۱۱ این کشور بود و همه پرسشنامه ها به مکان ها پست شد. برای تهیه این فهرست سال ۲۰۰۹ اداره آمار انگلیس موافقتنامه ای با همه دستگاههای درگیر (۳ دستگاه) تهیه آدرس بست. در ابتدا یک عملیات میدانی گسترده برای تهیه آدرس انجام شد و سپس بهنگام نگه داشته شدند.

■ نتیجه گیری: برای پوشش صد درصدی آدرس ها وجود قوانین و احکام لازم است.

آدرس های ثبتی در سرشماری کانادا

- در کشور کانادا تهیه فایل آدرس قدمت دیرینه دارد و در سال ۱۹۷۱ با هدف ارسال محموله های پستی و پرسشنامه ها و کاهش هزینه ها تشکیل شد.
- ۴ مرحله ارتقای کیفیت لیست آدرس (استاندارد کردن آدرس ها/پالایش/کد گذاری جغرافیایی و ادیت و جانمایی)
- از سال ۲۰۰۶ سرشماری ثبتی فقط با ده سوال پایه مبتنی بر پایگاه آدرس انجام شد و مقرر شد تا سال ۲۰۱۶ خطاهای آدرس به صفر برسد.

فایل جغرافیایی آدرس های استرالیا

■ منابع اطلاعات آدرس های کشور استرالیا از ۱۰ منبع می باشد.

■ در سرشماری ۲۰۱۱ ارتباط تنگانی بین اداره آمار و مرکز نقشه برداری (**Public**

Sector Mapping Agreement) که مسئول بهنگام سازی آدرس هاست وجود داشت و

این سازمان در طول سرشماری هم همواره اداره آمار را پشتیبانی می کرد و نقشه

های دیجیتال را در اختیار می گذاشت.

فهرست آدرسهای سرشماری چرخشی مجارستان

■ در سال ۱۹۹۰ مجارستان سرشماری جمعیت را به روش ثبتي با استفاده از فايل آدرس انجام داد و بيش از ۹۰ درصد آدرس‌ها موجود در ليست فايل آدرس صحيح بود و مابقي توسط آمارگيران اطلاعات جمع آوري شد.

■ اين روش معايب و مزايای داشت اما در مجموع مفيد بود و در مناطق كلان شهرها با خطای بيشتری روبرو بود.

در سرشماری ۲۰۱۰ اين خطا به کمتر از يك درصد تقليل يافت.

یافته‌های تحقیق

مطابق مطالعات و آزمایش، باید تغییرات سرشماری در ایران از دو جنبه آغاز شود:

۱. تغییر روش شناختی تغییر سرشماری از روش سنتی به ترکیبی (منظور از روش ترکیبی ترکیب سرشماری با نمونه گیری و داده های ثبتی است).
 ۲. تغییر در روش جمع آوری داده ها روش جمع آوری با پرسشنامه کاغذی جای خود را به جمع آوری اینترنتی و با استفاده از تبلت یا موبایل دهد.
 - تغییر روش شناختی منوط به حذف فهرست برداری سنتی و انجام سرشماری آدرس محور با به کارگیری فایل آدرس است، کشورهایی که به سمت ثبتی شدن حرکت می کنند نیازمند چهار فعالیت عمده هستند:
۱. ایجاد فایل آدرس
 ۲. به منظور به هنگام سازی آدرس؛ تغییر آدرس ها در دوره زمانی مشخص اعلام شوند
 ۳. ایجاد ثبت مرکزی جمعیت با شماره ملی و کد مکان
 ۴. شماره ملی و کد مکان به پرونده های اداری انتقال یابد.

یافته‌های تحقیق

سرشماری ثبتی مبنا مدرن ترین و مطلوب ترین روش سرشماری به لحاظ کیفیت برای کشورها محسوب می شود اما انجام این روش با مقدمات زیادی همراه است که اولین اصل آن وجود پایگاه ملی آدرسی است که باید همواره به روز نگه داشته شود. (قدم به قدم باید ثبت ها شکل بگیرند و با آدرس شروع شود).

از آنجایی که ارائه روش های مطلوب در سرشماری باید با واقعیت های موجود در کشور همراه باشد بنابراین در فضای فعلی کشور صرفاً ساخت فایل آدرس در الویت کاری سرشماری ۱۳۹۵ قرار می گیرد و انتظار می رود با حذف فرم فهرست برداری و ساخت فایل آدرس پوشش سرشماری افزایش یابد.

پیشنهادهای آن زمان ۱۳۹۴

- مطالعات به نحو مطلوب انجام شده و تئوری روش ها به طور کامل تشریح داده شده است لازم است ستاد سرشماری با توجه به کمبود زمان هر چه سریع تر تشکیل شود و در اسرع وقت سیاست گذاری سرشماری ۱۳۹۵ انجام و برنامه ریزی گردد.
- هر گونه تغییر در هر بخشی نیازمند آزمایش های همه جانبه است، لازم است ابزارها و نرم افزارها به کرات مورد آزمایش قرار گیرند.
- سیاست های کلی تهیه فایل آدرس، باید تنظیم شود.
- جلسه هم اندیشی با استان ها برگزار گردد.
- ارتقای فرهنگ آماری و تبلیغات
- استفاده از روش های نوین ادیت و جانمایی در سرشماری ۹۵
- شناسایی و برنامه ریزی برای دستگاه های درگیر در روش ترکیبی

درس‌های امروز ۱۴۰۴ – پاسخ به سوالات مهم به همراه اولویت بندی

■ **بودجه‌ریزی؛** از چه منبعی؟ در چه فصلی؟ برای کدام وظیفه دولت هزینه می شود؟ در

COFOG

فصول GFS

درآمد GFS

کدام دستگاه؟ در چه محدوده جغرافیایی؟ برای چه برنامه‌ای؟ با توجه به تعهدات و

GFS

برنامه هفتم

شهر /
روستا

نهادهی

بدهی های مالی و غیر مالی دولت.

درس‌های امروز ۱۴۰۴ – پاسخ به سوالات مهم به همراه اولویت بندی

■ **برنامه ریزی؛** از بین احکام جامع برنامه ها (برنامه هفتم پیشرفت)؟ کدام طرح

پیشران و یا بر پروژه در اولویت هستند به نحوی که از هسته‌های کلیدی

اولویت بندی برنامه هفتم

برنامه **(ثبات اقتصادی)** به شمار بیاند و دارای برنامه عملیاتی باشند؟

برنامه یکساله بودجه
(BUDGET PLANNING)

برنامه
عملیاتی (PROGRAM)

چشم انداز بلند مدت

درس‌های امروز ۱۴۰۴ – پاسخ به سوالات مهم به همراه اولویت بندی

آمار و سرشماری؛ کی؟ کجاست؟ چه می‌کند؟ ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی؟

تاهل
...
وضعیت مسکن
...

زندگی
کار
تحصیل
...

فرد (مرد / زن) –
ایرانی / اتباع
خانوار
معمولی / موسسه‌ای

آدرس جغرافیایی

سیاس از توجه شما

